30/04/2020

Ο Άγιος Δονάτος και τα ιστορικά στοιχεία που τον τοποθετούν στην περιοχή του Βουθρωτού

/ Ορθόδοξες Προβολές

«Σκεφτόμουν να αλλάξω το όνομα μου γιατί νόμιζα ότι δεν είναι ελληνοχριστιανικό» μου είπε ο Δονάτος από το Βαγγαλιάτι όταν τον συνάντησα πέρυσι στο πανηγύρι του χωριού του, και συνέχισε «Είναι κ' άλλοι στο χωριό αλλά στην Ελλάδα, όταν πρωτοπήγαμε το 1991, δε βρήκα κανέναν Δονάτο και αισθανόμουν άβολα. Ώσπου μια μέρα, ένας κύριος στην Αθήνα εντυπωσιάστηκε ακούγοντας το όνομα μου και μου διηγήθηκε τόσα πολλά που με έκανε να αισθανθώ περήφανα».

Η φήμη του Αγίου Δονάτου, που έζησε τον 4ο αιώνα, δεν περιορίζονταν μόνο στην Ήπειρο, που ήταν επίσκοπος. Όταν αρρώστησε η κόρη του Αυτοκράτορα Θεοδοσίου του Α', αυτόν κάλεσε στην Κωνσταντινούπολη για να την κάνει καλά. Το πνευματικό και ποιμενικό του έργο πλούσιο, τον βρίσκουμε και στα πρακτικά της Β' Οικουμενικής Συνόδου. Στο πέρασμα των 17 αιώνων όμως η μνήμη του θώριασε. Μόνο κάποια τοπωνύμια γύρω από το Βουθρωτό θυμίζουν το πέρασμα του. Αυτοί όμως που διατηρούν πεισματικά το όνομα του είναι τρεις κωμοπόλεις της Ηπείρου: η Παραμυθιά, το Μουρσί και το Βαγγαλιάτι.

Ως Επίσκοπο Ευροίας και Σωρείας τον αναφέρει ο Συναξαριστής. Η Παραμυθιά τον έκανε πολιούχο, πήρε το σκήνωμα του από τη Βενετία που το είχαν πάρει οι σταυροφόροι, διεκδικεί όμως (λανθασμένα) και όλα τα υπόλοιπα που σχετίζονται

με τον άγιο.

Το μόνο βέβαιο, όπως προκύπτει από αρχαίες πηγές, είναι ότι ο Άγιος Δονάτος σπούδασε στο Βουθρωτό και ότι ήταν εκεί μέχρι τα 30 του χρόνια.

Για τη θέση της Ευροίας δεν υπάρχει κανέναν αποδεικτικό στοιχείο ενώ για τη Σωρεία δεν διαφωνεί κανείς ότι ήταν εκεί που στέκει ακόμη και σήμερα το μοναστήρι της Παναγίας που διατηρεί και το όνομα της πόλης. Παναγιά της Σωρωνειάς (ή Σερωνειάς) τη λέμε εμείς.

Εντελώς αυθαίρετα κάποιοι μελετητές, την Ευροία την τοποθετούν στα αρχαία ερείπια της Γλυκύς, του Δήμου Παραμυθιάς. Ο Ανδρέας Ζαρμπαλάς στο βιβλίο του : «Ο Άλλος Χάρτης» και ο Βαγγέλης Ζαφειράτης στο βιβλίο του: «Η Μοναξιά της Πέτρας» επιμένουν με βεβαιότητα ότι η Ευροία ήταν εκεί που σήμερα βρίσκεται η Βροίνα (ή Βρύνα). Στη «Μοναξιά της Πέτρας» σελ. 190, παρατίθεται δημοσίευμα από την εφημερίδα «Φωνή της Ηπείρου» (φ.394, 8-9-1900) που ενισχύει αυτή την άποψη: « Η επισκοπή αυτή έζησε μέχρι την καταστροφή της αρχαίας πόλης Ευροίας, οπότε η έδρα της μεταφέρθει από τινός επισκόπου Λεοντίου στη Σωρεία ή Σωρωνειά, κειμένη προς βορράν, σε απόσταση τριών ωρών περίπου, τα δε κειμήλια και πολλά αξιόλογα χειρόγραφα της μεταφέρθηκαν – χάριν ασφαλείας – στα Μετέωρα».

Ο σημαντικότερος ίσως θρύλος – θαύμα του Αγίου Δονάτου είναι η εξουδετέρωση του δράκου για να λευθερωθεί η πηγή. Σύμφωνα με τους κατοίκους της περιοχής μας αυτή η πηγή είναι κοντά στο Μπούφο και όχι στη Γλυκή όπως το θέλουν οι Θεσπρωτοί.

Την αλήθεια μόνο ο Άγιος την ξέρει. Εμείς θεωρούμε τον εαυτό μας ευλογημένο που περπατάμε στα ίδια μέρη, από Αχέροντα μέχρι Χειμάρρα.

Τα κείμενα αυτά δεν στοχεύουν στα να φωτίσουν (ή να θολώσουν) τη γνώση αλλά να τσιγκλίσουν σπουδαστές και μελετητές του τόπου μας και όχι μόνο…

Ο Άγιος Δονάτος γιορτάζει στις 30 του Απρίλη. Στο χωριό Βαγγαλιάτι σώζεται μέρος από παλιά χειρόγραφη ακολουθία. Με τη φροντίδα του π. Νικόδημου Καρκασίνα η ακολουθία συμπληρώθηκε από τους πατέρες της Μονής Σίμωνος Πέτρας του Αγίου Όρους.

Λεωνίδας Παππάς
π. Πρόεδρος ΔΕΕΕΜ ΟΜΟΝΟΙΑ
Πολιτικός μηχανικός
Πηγή: Himara.gr